

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้เพื่อจะศึกษาว่าการลาของครูโรงเรียนรัฐบาลสังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีสภาพการลาและข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร เพราะถ้าครูมีวันลามากเกินไปก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ต่อเนื่องที่เท่าที่ควร ซึ่งมีผลกระทบต่อผลการคงทนทางการศึกษาได้เช่นกัน จากการวิจัยเรื่องนี้ ทำให้ทราบรายละเอียดเรื่องการลาของครู ดังนี้

๑. ครูลาจนละ ๑๐ วันต่อปี และจากค่าเฉลี่ยของครูในกลุ่มตัวอย่างพบว่าครูคนหนึ่งมีรายได้วันละ ๓๘.๓๕ บาท เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วรัฐต้องสูญเสียเงินให้แก่วินัยลาเฉลี่ยปีละ ๓๘๓.๕๐ บาทต่อปี และปรากฏว่าต้องสูญเสียเงินไปให้แก่วินัยมากกว่าครูชายทั้งนี้เพราะครูหญิงที่ค่ามีรายได้เฉลี่ยต่อวันมากกว่าครูชาย

๒. ในการลาทุกประเภทพบว่า ครูลาในประเภทลาป่วยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ลากิจลาคลอดบุตร ลาอุปสมบท และลาศึกษาต่อหรือดูงานตามลำดับ เมื่อคิดเฉลี่ยวันลาของครูที่ลาต่อปี พบว่าครูชายลาป่วยคนละ ๗ วัน ลากิจ ๒ วัน ลาศึกษาต่อหรือดูงาน ๓๖๕ วัน และลาอุปสมบท ๑๒๐ วัน ส่วนครูหญิงลาป่วยคนละ ๕ วัน ลาคลอดบุตร ๒๘ วัน ลากิจ ๓ วัน และลาศึกษาต่อหรือดูงาน ๓๖๔ วัน

๓. รายละเอียดของการลาที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่น ๆ

๓.๑ วันลาป่วย ลากิจ ลาคลอดบุตรของครูในโรงเรียนที่ครูใหญ่เป็นหญิงนั้นจะมีมากกว่าของครูในโรงเรียนที่ครูใหญ่เป็นชาย และการลาประเภทอื่น ๆ ก็คือการลาศึกษาต่อหรือดูงานและการลาอุปสมบทของครูในโรงเรียนที่ครูใหญ่เป็นหญิงนั้นเป็นตัวเลขสูงกว่าที่ไม่มีครูลาเลย

๓.๒ การลาของครูที่มีอายุตั้งแต่ ๑๔ ปี ถึง ๔๔ ปีนั้น พบว่าครูที่มีอายุมาก จะมีวันลาเฉลี่ยของการลาคลอดบุตรมากกว่าครูที่มีอายุน้อย ส่วนการลาศึกษาต่อหรือดูงานและการลาอุปสมบทนั้นครูที่มีอายุน้อยจะลามากกว่า ส่วนการลาของครูที่มีอายุตั้งแต่ ๔๕ ปีขึ้นไปนั้น ก็มีจำนวนวันลาไม่แตกต่างกันจากครูที่มีอายุระหว่าง ๑๔ - ๔๔ ปี แต่จะไม่มีการลาคลอดบุตรและลาอุปสมบท

๓.๓ ในเรื่องภาวะการสมรสของครูพบว่า การลาป่วย ลาคลอดบุตรและลากิจของครูที่สมรสแล้ว มีจำนวนวันลามากกว่าครูอื่น ๆ ส่วนจำนวนครูที่ลาศึกษาต่อหรือดูงาน และลาอุปสมบทนั้น ครูที่เป็นโสด ครูที่สมรสแล้ว และครูที่เป็นหม้ายจะลาไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ครูที่หย่าร้างก็จะไม่ลาเลย

๓.๔ ครูที่มีบุตรระหว่าง ๑ - ๕ คน มีวันลาป่วย ลากคอต ลากิจ มากกว่าครูที่ไม่มีบุตร ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ส่วนวันลาของครูที่ไม่มีบุตร เลยก็ไม่แตกต่างกันไปจากครูที่มีบุตรมากนัก และยังลาศึกษาต่อหรือดูงาน ลาอุปสมบท มากกว่าอีกด้วย

๓.๕ ครูที่มีตำแหน่งชั้นต่าง ๆ กันจะลาดีกว่าไปบ้างก็ ครูชั้นจ่าว่า มีวันลาป่วยและลากิจมากกว่าครูชั้นอื่น ๆ ส่วนครูชั้นตรี ครูชั้นโท มีวันลาป่วยและลากิจเท่า ๆ กัน คือลาป่วยคนละ ๕ วัน ลากิจ ๒ วันต่อปี และครูชั้นตรีจะลาคลอดบุตร ลาอุปสมบทมากกว่าครูชั้นอื่น ๆ

๓.๖ ครูที่ได้รับเงินเดือนน้อยก็ตั้งแต่ ๕๒๕ บาทลงมา และครูที่ได้รับเงินเดือนมาก คือตั้งแต่ ๒,๖๕๐ บาทขึ้นไป มีการลาเพียง ๒ ประเภทเท่านั้น คือลาป่วยและลากิจ ซึ่งจำนวนวันลาของครูที่ได้รับเงินเดือนน้อยมีมากกว่าครูอื่น ๆ ส่วนครูที่ได้รับเงินเดือนระหว่าง ๕๕๐ บาท ถึง ๒,๐๕๐ บาท มีวันลาไม่แตกต่างกันมากนัก และเป็นที่น่าสนใจกว่าครูที่ลาอุปสมบท คือ ครูที่อยู่ในระดับเงินเดือน ๑,๐๐๐ - ๑,๒๐๐ บาทเท่านั้น

๓.๗ ครูส่วนมากไม่มีรายได้พิเศษ และที่มีรายได้พิเศษบ้างก็ประมาณเดือนละ ๒๐๐ บาท หรือน้อยกว่านี้ ครูที่มีรายได้พิเศษเดือนละ ๑,๐๐๐ บาทขึ้นไป มีการลาป่วย ลากคลอดบุตร ลากิจ มากกว่าครูที่ไม่มีรายได้พิเศษ หรือครูที่มีรายได้พิเศษน้อยกว่า

๓.๘ การลาป่วยและลากิจของครูที่มีรายได้ของครอบครัวต่าง ๆ กันนั้นจะมีจำนวนวันไม่แตกต่างกันมากนัก แต่วันลาคลอดบุตร ไม่แต่ครั้งนั้นครูที่ครอบครัวมีรายได้มากก็ยิ่งจะลามากขึ้น

๓.๙ การลาของครูที่มีเวลาราชการหรืออายุราชการน้อยหรือมากนั้น พบว่าการลาป่วยและลากิจไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนการลาประเภทอื่น คือ การลาคลอดบุตร การลาศึกษาต่อหรือดูงาน และการลาอุปสมบท ครูที่มีเวลาชาราชการนานมีจำนวนผู้ลาบ่อยกว่า

๓.๑๐ วันลาป่วย ลากิจของครูในวุฒิปริญญาตรีในชั้นต่าง ๆ กันนั้นเป็นจำนวนเกือบเท่ากัน ส่วนวันลาคลอดพบว่าครูที่มีวุฒิปริญญาโทจะลามากที่สุด รองลงมาตามลำดับคือปริญญาตรี ต่ำกว่าปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิปริญญาเอกซึ่งไม่ลาเลย ส่วนการลาศึกษาต่อหรือดูงาน และการลาอุปสมบทครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีจะลามากที่สุด

๓.๑๑ ครูส่วนมากเช่าบ้านอยู่ และอยู่หอพักมีจำนวนน้อยที่สุด ไม่เรื่องการลาพบว่ามีครูที่อาศัยอยู่ในบ้านของบิดามารดาวันลาคลอดบุตรมากที่สุด ส่วนครูที่ยังคงเช่าบ้านอยู่หรืออยู่ตามหอพักนั้น มีวันลาป่วยและลากิจมากกว่าครูอื่นบ้างเล็กน้อย

๓.๑๒ ครูใหญ่หรือครูช่วยครูใหญ่ลาเพียง ๒ ประเภทเท่านั้นคือ ลาป่วย และลากิจ

ซึ่งมีจำนวนวัยปลาน้อยกว่าครุที่หน้าห้องอื่น ส่วนครุที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสาขาวิชา ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา มีวันค่าในประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันมากนัก การจัดการจะมีค่าใช้จ่ายคอบุตรมาก

๓.๑๓ การที่ครูมีชั่วโมงการสอนต่างกันจะไม่ทำให้การค่าป่วยแตกต่างกันไปมากนัก ส่วนการลาจากรุที่มีชั่วโมงสอนมากมักมีวันลบกิจน้อยกว่าครุที่มีชั่วโมงการสอนน้อย การลาอุปสมบทพบว่าครุที่สอนสัปดาห์ละ ๑๕ - ๒๔ ชั่วโมงลามากที่สุด

๓.๑๔ การเดินทางมาโรงเรียนนี้ พบว่าครุที่เดินทางมาโรงเรียนก่อนช่างลำบาก สะดวก หรือไม่สะดวกนักจะมีครุลาได้เสียกัน

๓.๑๕ จำนวนครุที่มาถึงโรงเรียนพอดีโรงเรียนเช้าหรือสายไปบ้าง มีจำนวนน้อยมาก โดยปกติแล้วครุจะมาถึงโรงเรียนก่อนโรงเรียนเช้าประมาณ ๓๐ นาที การค่าในประเภทต่าง ๆ ก็ไม่แตกต่างกันมากนัก

๓.๑๖ ครุที่ได้เงินเดือน ๓ ชั้นจะไม่วันค่าในประเภทต่าง ๆ เลย ส่วนครุที่ได้เงินเดือนชั้น ๒ ชั้น ก็จะมีวันค่าป่วย ลากิจ ลากลด น้อยกว่าครุอื่น ๆ ส่วนครุที่ไม่ได้เงินเดือนชั้นนั้นส่วนมากเป็นเพราะการติดชั้นเงินเดือน หรือเลื่อนชั้นยังไม่ครบ ๒ เดือน ซึ่งการที่ไม่ได้เงินเดือนชั้นนี้คงไม่เป็นสาเหตุทำให้ครุลาเพราะจำนวนวันค่าในประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันครุที่ได้เงินเดือนชั้น ๑ ชั้นมากนัก

๓.๑๗ จากแบบสอบถามพบว่าส่วนมากครุจะศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเองหรือไม่ได้ศึกษาอะไรเลย ทั้งนี้ครุให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาเพียงพอ ส่วนวัยปลานครุที่ศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเองจะลาป่วย ลากลด และลาจิมากกว่าครุอื่น ๆ

๓.๑๘ ครุที่ไม่มีโรคประจำตัวเลยจะลาป่วยและลาจิมากกว่าครุที่มีโรคประจำตัว แต่จะมีการลาคลอดบุตร การลาศึกษาต่อหรือดูงาน และลาอุปสมบทมากกว่า ส่วนครุที่มีโรคประจำตัวจะมีวันค่าประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันมากนัก

๓.๑๙ การมีเหตุผลในการ เข้ามามีอาชีพครุนี้ ครูส่วนมากตอบว่าเพราะชอบอาชีพครูและรักที่เรียนครู ส่วนครุที่ตอบว่าไม่ทราบว่าจะมีอาชีพอะไรก็หรือบางคนก็กำลังจะหาทางเปลี่ยนอาชีพนี้เห็นว่านวนน้อยที่จะมีวันค่าป่วยและลาจิมากกว่าครุที่เขามาเพราะชอบอาชีพครู การลาศึกษาต่อหรือดูงานและลาอุปสมบท จำนวนครุประเภทเลาน้อยมาก

๔. องค์ประกอบบางประการที่มีผลทำให้การลาของครูแตกต่างกัน

๔.๑ เพศและวุฒิของครู

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทั้งเพศและวุฒิไม่มีผลทำให้การลาป่วยและการลาพักของครูแตกต่างกันไป ซึ่งแสดงว่าเพศหรือวุฒิของครูที่แตกต่างกันออกไปนั้นไม่เป็นที่การที่ทำให้ครูลาพักและลาป่วยแตกต่างกันไป

๔.๒ สภาพความเป็นอยู่ในชีวิตส่วนตัวและครอบครัว

๔.๒.๑ ครูที่อายุต่างกันจะไม่มีผลทำให้การลาป่วยและลาพักของครูแตกต่างกันไป

๔.๒.๒ ภาวะการสมรสไม่มีผลทำให้จำนวนวันลาป่วยและลาพักของครูแตกต่างกันไป แต่จะมีผลทำให้จำนวนครูลาแตกต่างกันไป

๔.๒.๓ จำนวนบุตรที่ครูมีนั้นไม่มีผลทำให้จำนวนครูที่ลาป่วยและลาพักแตกต่างกันไป แต่จะมีผลทำให้วันลาแตกต่างกันไปเล็กน้อย

๔.๒.๔ เวลาราชการของครูมากหรือน้อยไม่มีผลทำให้การลาพักและลาป่วยของครูแตกต่างกันไป

๔.๒.๕ ประเภทของที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันนั้น มีผลทำให้วันลาป่วยและลาพักแตกต่างกันไปบ้างแต่ไม่มากนัก

๔.๒.๖ ครูที่มีวิธีการศึกษาหาความรู้ต่างกันนั้นมีผลให้จำนวนวันของการป่วยและการลาพักของครูแตกต่างกันไปด้วย

๔.๒.๗ โรคประจำตัวของครูมีผลทำให้จำนวนวันลาป่วยและลาพักของครูแตกต่างกันไป

๔.๒.๘ ครูที่มีเหตุผลในการเข้ามาเป็นครูไม่เหมือนกันนั้นมีผลทำให้วันลาป่วยและลาพักแตกต่างกันไปด้วย

๔.๓ สถานะทางเศรษฐกิจ

๔.๓.๑ ครูที่มีตำแหน่งต่างกันนั้นมีผลทำให้จำนวนวันลาป่วยและลาพักแตกต่างกันไป

๔.๓.๒ ครูในระดับเงินเดือนต่างกันมีผลทำให้จำนวนวันลาป่วยและลาพักแตกต่างกันออกไป แต่ไม่มากนัก

- ๔.๓.๓ รายได้พิเศษของครูไม่มีผลทำให้จำนวนวันที่ครูลาป่วย และลาจิจแตกต่างกันไป แต่จะมีผลทำให้จำนวนครูลาป่วย และลาจิจแตกต่างกันไปบ้างเล็กน้อย
- ๔.๓.๔ โบนัสเรื่องรายได้ของกรอบครุณั้น พบว่ามีผลทำให้จำนวนวันลาป่วย และลาจิจแตกต่างกันไปบ้างแต่ไม่มากนัก
- ๔.๔ สภาพสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน
- ๔.๔.๑ โรงเรียนที่มีครู ๑ คนแตกต่างกันจะทำให้การลาป่วยและลาจิจของครูแตกต่างกันไปด้วย
- ๔.๔.๒ ความขงของการประชุมครูจะไม่ทำให้จำนวนครูที่ลาจิจและลาป่วยแตกต่างกันไป แต่จะทำให้จำนวนวันลาของครูแตกต่างกันไปบ้าง แต่ไม่มากนัก
- ๔.๔.๓ ค่าแรงเหน้าที่ของครูจะไม่ทำให้จำนวนครูที่ลาจิจและลาป่วยแตกต่างกันไป แต่จะมีผลทำให้จำนวนวันลาของครูแตกต่างกันไปบ้าง เล็กน้อย
- ๔.๔.๔ อัตราชั่วโมงสอนของครูจะไม่ทำให้จำนวนครูที่ลาป่วยและลาจิจแตกต่างกันไป แต่จะมีผลทำให้จำนวนวันลาของครูแตกต่างกันไปบ้าง ซึ่งน้อยมาก เราอาจจะพูดได้ว่าไม่มีผลเลย
- ๔.๔.๕ ความสะดวกในการ เดินทางมาโรงเรียนของครูจะไม่ผลทำให้การลาป่วยและลาจิจแตกต่างกันไป
- ๔.๔.๖ เวลาที่ครูมาถึงโรงเรียนในตอนเช้าจะไม่ผลทำให้การลาป่วยและลาจิจของครูแตกต่างกันไป
- ๔.๔.๗ การได้เงิน เดือนนั้นจะไม่ผลทำให้จำนวนครูที่ลาป่วยและลาจิจแตกต่างกันไป แต่จะมีผลทำให้จำนวนวันลาแตกต่างกันไปบ้าง เล็กน้อย

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการลาของครูในโรงเรียนรัฐบาล จากจำนวนครูในกลุ่มตัวอย่างพบว่าการลาประเภทต่าง ๆ เป็นดังนี้ ครูลาป่วยมากที่สุด รองลงมาเป็นการลาจิจ การลาคลอดบุตร การลาอุปสมบทและการลาศึกษาต่อหรือดูงานตามลำดับ ซึ่งผลที่ได้นี้สอดคล้องกับเรื่องการลาของครูที่

ปรากฏในการวิจัยเรื่อง เวลาที่สูญเสียไปในระหว่างปีการศึกษา ๒๕๐๒ ของโรงเรียนในประเทศไทย จำนวนวันที่ครูลาป่วยไม่มากนัก โดยมีวันลาป่วยอยู่ระหว่าง ๕ - ๗ วัน วันลาพัก ๒ - ๓ วัน และจากค่าเฉลี่ยวันลาทุกประเภทที่ได้คือ ครูลาเฉลี่ยคนละ ๑๐ วันต่อปี การที่ปีจำนวนวันลามากขึ้นนี้ก็เพราะได้ในวันลาศึกษาต่อหรือดูงาน วันลาอุปสมบทเข้ามาเฉลี่ยกวายน ถ้าคิดว่าการลาศึกษาต่อหรือดูงานเป็นการลาที่จะให้ประโยชน์แก่ทางราชการได้ในภายหลัง ก็สรุปได้ว่าครูโรงเรียนรัฐบาลในพระนคร - ธนบุรี มีวันลาทุกประเภทในรอบปีน้อยมาก คือลาคนละประมาณ ๓ วัน

เมื่อรวมการลาทุกประเภทแล้ว รัฐต้องจ่ายเงินให้ครูที่ลาประมาณคนละ ๓๙๓.๕๐ บาทต่อปี หรือสูญเสียเงินให้แก่ครูโรงเรียนรัฐบาลในพระนคร - ธนบุรี ที่ลาทั้งหมดคนละปีละ ๗๖๐,๙๖๘ บาท (รวมการลาทุกประเภทประมาณ ๙๐ %)

องค์ประกอบบางประการที่นำมาศึกษาว่าจะเกี่ยวข้องกับทำให้การลาไม่ประเภทต่าง ๆ ของครูแตกต่างกันไป พบว่า เพศและวุฒิไม่มีผลทำให้ครูลาป่วยและลาพักแตกต่างกันไป ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลทำให้ครูลาแตกต่างกันก็คือสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตส่วนตัวและครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน การที่ครูลาหยุดนี้บุคคลที่เกี่ยวข้องในวงการศึกษาบางท่านกล่าวถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ของแต่ละบุคคล เป็นส่วนใหญ่ ก็อ้างรัฐบาลให้สิทธิลาได้ก็ต่อจากตามสิทธิที่มีอยู่ ซึ่งคงจะมีส่วนจริงอยู่บ้าง แต่ก็ควรใ้พิจารณาถึงว่ายังมีองค์ประกอบบางประการที่ทำให้ครูลาหยุดไปเพราะความจำเป็นของแต่ละบุคคลด้วย

ขอเสนอแนะ

จากผลการวิจัยปรากฏว่าวันลาโดยเฉลี่ยของครูไม่มากนักแต่ก็ควรที่จะไ้หาวิธีที่จะทำให้จำนวนวันลาของครูลดลงอีก ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนจะใกล้ชิดตามลำดับ ผู้วิจัยมีความคิดในเรื่องนี้คือ

๑. ทางโรงเรียนทุกโรงเรียน ควรจะอนุญาตให้ครูที่ว่างจากการสอนออกไปทำกิจธุระส่วนตัวที่จำเป็นจริง ๆ ได้ เช่นติดต่อกับหน่วยราชการ หรือพาบุตรไปรักษาที่โรงพยาบาล ทั้งนี้เพราะกิจธุระบางอย่างจำเป็นเหลือเกินที่จะต้องทำในเวลาราชการ ถ้าโรงเรียนไม่ยอมอนุญาตแล้ว ครูก็จำเป็นจะต้องลาไป ซึ่งเป็นการลาทั้งวัน

ไมตรี ชุมชัย, ชงชัย ลาวรรณ และรุ่ง เจริญจิต แห่ดวงข้างถนนหน้าเกี่ยวกับ หน้า ๒

๒. ทางโรงเรียนไม่ควรที่จะเข้มงวดกวดขันการมาสายของครูมากนัก การที่จะแสดงความเห็นอกเห็นใจ ถ้าครูมาสายไปบางก็ควรจะอนุโลม แต่ทั้งนี้การมาสายนี้เองไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อหน้าที่ครูทำอยู่ จากข้อคิดเห็นของครูที่ได้จากแบบสอบถามปรากฏว่า ถ้ามาสายแล้วครูมักจะลาเลย ซึ่งถ้ามีการลอมลวยกันบางคงจะทำให้ครูมีกำลังใจดีขึ้น และอาจจะไม่ลาในวันนั้นก็ได้ แต่ก็ไม่ควรที่จะให้คนหนึ่งคนใดมาสายเป็นประจำ

๓. พยายามหาทางช่วยให้ครูมีค่าครองชีพดีขึ้นกว่าเดิม เพราะจะทำให้ไม่ต้องพะวงถึงเรื่องเบียดเบียนญาติในครอบครัว หรือเอาเวลาไปหารายได้พิเศษ

๔. จากการวิจัยพบว่าครูส่วนมากยังต้องเช่าบ้านอยู่ และบางคนก็ไม่เห็นลืมหิวที่จะ เบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการ ฉะนั้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือให้ครูมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ก็ควรที่จะจัดให้มีบ้านพักของครูที่จำนวนให้เพียงพอหรือมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และควรจะมีการพิจารณาให้ครูที่เช่าบ้านอยู่จริง ๆ ที่มีสิทธิ เบิกค่าเช่าบ้านได้ เมื่อครูไม่มีความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยแล้วคงจะเป็นทางหนึ่งที่ทำให้ครูมีกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน

๕. ครูในจังหวัดพระนคร - ธนบุรี ส่วนมากจะมีบ้านอยู่ไกลจากโรงเรียน และการเดินทางมาโรงเรียนของอาคันตุกะประจำทางซึ่งก็เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าไม่กอยจะสะดวกนัก และในบางครั้งก็เป็นเหตุให้ครูต้องไปถึงโรงเรียนสาย ฉะนั้นทางราชการหรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา น่าจะค้นหาทางจัดรถพิเศษเพื่อรับส่งครูโดยเฉพาะชั้น ดังเช่นทางกระทรวงกลาโหมจัดให้มีรถโดยสารเฉพาะข้าราชการกระทรวงกลาโหม เป็นต้น

๖. การลาของครูยอมมีเป็นประจำเพราะครูทุกคนต่างก็มีสิทธิที่จะลาหยุด เพื่อไปทำกิจกรรมส่วนตัวหรือลาหยุดเพราะการเจ็บป่วยได้ เบื่อเป็นเช่นนี้ก็จะไม่ผลทำให้การ เรียนการสอนใดเลยไม่เต็มที่ ฉะนั้นควรจะได้คิดหาครูที่ว่างมาสอนทดแทน ซึ่งครูที่ว่างเป็นครูที่จะให้ครูที่กำลังทำการสอนหรือประจำชั้นอื่น ๆ มาแทน เพราะทุกคนก็มีหน้าที่อยู่แล้ว ทางราชการควรหาวิธีแก้ไขโดยวิธีการดังต่อไปนี้

- ๖.๑ จ้างครูพิเศษมาสอนแทนครูที่ตองลาหยุดไปบ้าง เช่น การลาคลอดบุตร
- ๖.๒ หาทางลดจำนวนครูที่ตองไปทำงานธุรการให้ลดลง หรือถ้าเป็นไปได้ก็ควรจะมีอัตราตำแหน่งสำหรับธุรการโดยตรง เพราะการที่ตองให้ครูที่บรรจุมาเพื่อทำการสอนไปทำงานธุรการก็จะทำให้ขาดอัตรากำลังของโรงเรียนไป เมื่อครูลาหยุดก็หากครูสอนแทนไม่ได้

๖.๓ บรรจุกฎในโรงเรียนให้มีอัตรากำลังมากพอหรือเกินบ้าง เพื่อให้ได้มีการ เสริม
เมื่ออัตรากำลังของครูภายในโรงเรียนขาดไป เช่น ต้องไปอบรม

๖.๔ จัดให้มีครูประจำกรม เพื่อจะได้ไปช่วยราชการในโรงเรียนที่ขาดครูในบาง
โอกาส

๗. ควรจะมีวิธีการบรรจุกฎโดยคำนึงถึงความสะดวกในการ เดินทางมาโรงเรียนด้วย
ทั้งนี้ควรจะต้องมีการให้ความสะดวกในการที่ครูจะขอขอย้ายมาอยู่ในโรงเรียนที่ใกล้กับบ้านพักของครู
เพราะจะเห็นว่าการช่วยให้ครูได้มีเวลาทำงานที่บ้านและที่โรงเรียนมากได้ขึ้น นอกจากนั้นยัง เป็นการช่วย
ในด้านเศรษฐกิจของครูอีกด้วย

๘. การพิจารณาขึ้นเงินเดือนให้ครูนั้นควรจะได้พิจารณาอย่างรอบคอบ จากการสังเกต
ครูบางคน เมื่อไม่พอใจในวิธีการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาแล้ว ก็จะไม่คอยตั้งใจปฏิบัติงาน หรือ
ปฏิบัติอย่างไม่เต็มที่ บางคนก็ลาหยุดมากขึ้น ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยก็พบว่า การได้เงินเดือนขึ้นของครูนั้น
จะมีผลทำให้จำนวนวันลาของครูแตกต่างกันไป ฉะนั้นผู้บังคับบัญชาก็ควรจะได้มีวิธีการพิจารณาความ
ดีความสามารถของครูให้รอบคอบยิ่งขึ้น เพื่อผลในการสร้างขวัญและกำลังใจของครูไปพร้อมกับผู้ศึกษา

๙. ควรจะได้จัดให้มีการบริการและสวัสดิการด้านอื่น ๆ ของครูให้ดีมากและดีขึ้นกว่าเดิม
เช่น การจัดให้มีบริการด้านการแพทย์ และรักษาพยาบาล เงินที่ครูสามารถจะมากู้หรือยืมได้ในยาม
จำเป็น ฯลฯ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ถ้าหากจะมีการวิจัยเรื่องการค้าของครูครั้งต่อไป ควรจะได้คำนึงถึงในเรื่องต่อไปนี้คือ

๑. ควรจะแยกจำนวนวันลาของครูเป็นภาคเรียน เพื่อที่จะได้ทราบว่าภาคเรียนใดที่ครู
ลาหยุดมาก และมีสภาพการค้าเป็นอย่างไร เพื่อจะได้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการบริหารงาน
ของครูได้ต่อไป ทั้งนี้เพราะเวลาเรียนในแต่ละภาคเรียนไม่เท่ากัน

๒. ไม่ควรที่จะถือว่าครูลาใน ๑ ประเภทเช่น การลาป่วยถือเป็น ๑ คน ควรจะแยกข้อ
มูลออกเป็นกรณีคนที่ลาป่วยอย่างเดียว หรือทั้งลาป่วยและลาอีก ฯลฯ มีกี่คน เพื่อประโยชน์ในการ
เฉลี่ยค่าค่าประเภทต่าง ๆ ของครู

๓. ควรจะหาทางที่จะตรวจสอบว่าครูที่ลาหยุดนั้นมีการสอนทดแทนหรือไม่ ทั้งนี้อาจทำได้โดย
การสังเกตประกบกับการสัมภาษณ์

๔. หากมีองค์ประกอบอื่น ๆ อะไรบ้างที่จะทำให้การลาของครูแตกต่างกันไป
๕. ควรจะทำการวิจัยโดยใช้ครูทั่วประเทศ แยกเป็นกรมแล้ว เปรียบเทียบการลาของครูในกรมต่าง ๆ กู
๖. ควรจะทำการวิจัยเปรียบเทียบจำนวนวันลาของข้าราชการครูกับข้าราชการอื่น ๆ ความเป็นความแตกต่างกันอย่างไร